EUROOPA KOHTU OTSUS (esimene koda)

20. mai 2010 *

Kohtuasjas C-434/08,

mille ese on EÜ artikli 234 alusel Oberlandesgericht Oldenburgi (Saksamaa) 11. septembri 2008. aasta otsusega esitatud eelotsusetaotlus, mis saabus Euroopa Kohtusse 1. oktoobril 2008, menetluses

Arnold und Johann Harms als Gesellschaft bürgerlichen Rechts

versus

Freerk Heidinga,

* Kohtumenetluse keel: saksa.

EUROOPA KOHUS (esimene koda),

koosseisus: koja esimees A. Tizzano, kohtunikud E. Levits, A. Borg Barthet (ettekandja), J.-J. Kasel ja M. Safjan,

kohtujurist: J. Mazák,
kohtusekretär: ametnik C. Strömholm,

arvestades kirjalikus menetluses ja 3. detsembri 2009. aasta kohtuistungil esitatut,

arvestades kirjalikke märkusi, mille esitasid:

– Arnold und Johann Harms als Gesellschaft bürgerlichen Rechts, esindaja: *Rechtsanwalt* F. Schulze,

– Saksamaa valitsus, esindajad: M. Lumma ja N. Graf Vitzthum,

– Euroopa Komisjon, esindajad: F. Erlbacher ja F. Clotuche-Duvieusart,

olles 4. veebruari 2010. aasta kohtuistungil ära kuulanud kohtujuristi ettepaneku,

on teinud järgmise

otsuse

1 Eelotsusetaotlus puudutab seda, kuidas tõlgendada nõukogu 29. septembri 2003. aasta määrust (EÜ) nr 1782/2003, millega kehtestatakse ühise põllumajanduspoliitika raames kohaldatavate otsetoetuskavade ühiseeskirjad ja teatavad toetuskavad põllumajandustootjate jaoks ning muudetakse määruseid (EMÜ) nr 2019/93, (EÜ) nr 1452/2001, (EÜ) nr 1453/2001, (EÜ) nr 1454/2001, (EÜ) nr 1868/94, (EÜ) nr 1251/1999, (EÜ) nr 1254/1999, (EÜ) nr 1673/2000, (EMÜ) nr 2358/71 ja (EÜ) nr 2529/2001 (EÜT L 270, lk 1; ELT eriväljaanne 03/40, lk 269; parandus EÜT L 94, lk 70, ELT eriväljaanne 03/46, lk 290).

2 See taotlus esitati Arnold und Johann Harms als Gesellschaft bürgerlichen Rechtsi ning F. Heidinga (edaspidi „ostja") vahelises kohtuvaidluses, mille ese on põllumajandusettevõtte müügilepingust tulenevate kohustuste täitmine.

Õiguslik raamistik

Liidu õigusnormid

Määrus nr 1782/2003

3 Määrus nr 1782/2003 kehtestab eelkõige põllumajandustootjate sissetulekutoetuse kava. Seda kava nimetatakse määruse artikli 1 teises taandes „ühtseks otsemaksete kavaks".

4 Määruse nr 1782/2003 põhjendus 2 näeb ette:

„Otsetoetuse täielik maksmine tuleks siduda põllumajandusmaa ning põllumajandusliku tootmise ja tegevusega seotud eeskirjade järgimisega. Need eeskirjad peaksid aitama kaasa liita ühisesse turukorraldusse keskkonda, toidu ohutust, loomade tervishoidu ja heaolu ning head põllumajandus- ja keskkonnatingimust käsitlevad põhistandardid. Kui neid põhistandardeid ei järgita, peaksid liikmesriigid otsetoetuse maksmise täielikult või osaliselt tühistama, lähtudes kriteeriumidest, mis oleksid proportsionaalsed, objektiivsed ja järkjärgulised. Sellised tühistamised ei tohiks piirata ühenduse või siseriiklike õigusaktide alusel praegu sätestatud või tulevikus sätestatavate karistuste kohaldamist."

5 Selle määruse põhjendus 3 sätestab eelkõige:

„Põllumajandusmaa kasutusest välja langemise vältimiseks ja selle heades põllumajandus- ja keskkonnatingimustes säilitamise tagamiseks tuleks kehtestada standardid, mis võivad tugineda liikmesriikide õigusnormidele. […]"

6 Määruse nr 1782/2003 põhjendus 21 näeb ette:

„Ühise põllumajanduspoliitika kohaste toetuskavadega nähakse ette otsene sissetulekutoetus, eriti silmas pidades põllumajandusega tegelevale rahvastikuosale rahuldava elatustaseme tagamist. Kõnealune eesmärk on lähedalt seotud maapiirkondade säilitamisega. Ühenduse fondide väära jaotamise vältimiseks ei tohiks toetust maksta nendele põllumajandustootjatele, kes on tekitanud sellise toetuse saamiseks vajalikud tingimused kunstlikult."

7 Selle määruse põhjendus 24 sätestab:

„Ühenduse põllumajanduse konkurentsivõime suurendamine ning toidukvaliteedi ja keskkonnastandardite soodustamine põhjustab paratamatult põllumajandustoodete institutsionaalsete hindade languse ning ühenduse põllumajandustootjate jaoks toomiskulude kasvu. Nende eesmärkide saavutamiseks ning rohkem turule orienteeritud ja säästva põllumajanduse soodustamiseks on vaja lõpetada üleminek tootmise toetamiselt tootjate toetamisele, kehtestades iga põllumajandustootja jaoks toodanguga sidumata sissetulekutoetuse süsteemi. Toetuse lahutamine toodangust ei muuda põllumajandustootjale tegelikult makstavaid toetussummasid,

vaid suurendab märkimisväärselt sissetulekutoetuse tõhusust. Seetõttu tuleks ühtse otsetoetuse saamise tingimuseks kehtestada see, et peetaks kinni keskkonna, toidu ohutuse ning loomade tervishoiu ja heaoluga seotud tingimustest ja et põllumajandusettevõttes valitseksid head põllumajandus- ja keskkonnatingimused."

8 Määruse põhjendus 30 kõlab järgmiselt:

„Kogusumma, millele põllumajandusettevõttel on õigus, tuleks jaotada osadesse (toetusõigused) ning siduda toetuskõlblike hektarite arvuga, et hõlbustada toetuse saamise õiguste üleminekut. Selleks et vältida spekulatiivseid üleminekuid, mis viivad toetusõiguste kuhjumiseni ilma vastava põllumajandusliku aluseta, tuleks toetuse andmisel näha ette seos toetusõiguste ja toetuskõlblike hektarite arvu vahel […]"

9 Sama määruse artikli 2 kohaselt:

„[…] kasutatakse järgmisi mõisteid:

„a) *"põllumajandustootja* – füüsiline või juriidiline isik või selliste isikute rühm, […] kes tegeleb põllumajandusliku tegevusega;

[…]

c) *põllumajanduslik tegevus* – põllumajandustoodete tootmine ja kasvatamine, sealhulgas saagikoristus, lüpsikarja pidamine, põllumajandusloomade aretamine ja pidamine ning maa hoidmine heades põllumajandus- ja keskkonnatingimustes, nagu on kehtestatud artikliga 5;

[…]”

10 Määruse nr 1782/2003 II jaotis sisaldab 1. peatükki „Nõuetele vastavus”, mis koosneb artiklitest 3–9. Selle määruse artikkel 3 „Põhinõuded” sätestab:

„1. Põllumajandustootja, kellele makstakse otsemakset, täidab III lisas osutatud kohustuslikke majandamisnõudeid kõnealuses lisas kehtestatud ajakava kohaselt ning artikli 5 alusel kehtestatud häid põllumajandus- ja keskkonnatingimusi.

2. Pädev riigiasutus varustab põllumajandustootja loeteluga kohustuslike majandamisnõuete ning heade põllumajandus- ja keskkonnatingimuste kohta, mida tuleb järgida.”

11 Nimetatud määruse III jaotis „Ühtne otsemaksete kava” sisaldab oma 1.–4. peatükis põllumajandustootja toodanguga „sidumata” sissetulekutoetuse süsteemi üldsätteid.

12 Sama määruse artikli 33 lõike 1 kohaselt:

„Põllumajandustootjatel on juurdepääs ühtsele otsemaksete kavale, kui:

a) neile on antud artiklis 38 osutatud võrdlusperioodi jooksul toetust vähemalt ühe VI lisas osutatud toetuskava alusel, või

b) nad on saanud põllumajandusettevõtte või osa sellest tegeliku või eeldatava pärandina põllumajandustootjalt, kes vastab punktis a osutatud tingimustele, või

c) nad on saanud toetusõigused riiklikust reservist või üleandmise tulemusel."

13 Määruse nr 1782/2003 artikli 36 lõige 1 sätestab:

„Toetust ühtse otsemaksete kava alusel makstakse 3. peatükis määratletud toetusõiguste kohta, millega on seotud artikli 44 lõikes 2 määratletud tähenduses võrdne arv hektareid."

14 Nimetatud määruse artikli 44 „Toetusõiguste kasutamine” kohaselt:

„1. Toetusõigus, millega on seotud toetuskõlblik hektar, annab õiguse toetusõigusega kindlaksmääratud summa maksmiseks.

2. „Toetuskõlblik hektar” on põllumajandusettevõtte mis tahes põllumajandusmaa haritava maana või püsikarjamaana, välja arvatud püsikultuuride või metsa all olevad pindalad ning mittepõllumajanduslikuks tegevuseks kasutatavad pindalad.

[…]”

15 Määruse nr 1782/2003 artikkel 46 „Toetusõiguste üleandmine” sätestab:

„1. Toetusõigusi võib üle anda üksnes teisele põllumajandustootjale, kes on asutatud samas liikmesriigis, välja arvatud tegeliku või eeldatava pärandi teel üleandmine.

[…]

2. Toetusõigusi võib üle anda müügi teel või mis tahes muu lõpliku üleandmisena kas koos maaga või ilma. Seevastu rentimist või samalaadseid tehinguid lubatakse üksnes siis, kui üleantavate toetusõigustega kaasneb samaväärse toetuskõlblike hektarite arvu üleandmine.

Välja arvatud artikli 40 lõikes 4 osutatud vääramatu jõu juhtudel ja erandlikel asjaoludel võib põllumajandustootja anda üle oma toetusõigused ilma maata ainult pärast seda, kui ta on artiklis 44 määratletud tähenduses kasutanud vähemalt 80% oma toetusõigustest vähemalt ühe kalendriaasta jooksul või kui ta on loovutanud vabatahtlikult riiklikku reservi kõik toetusõigused, mida ta ei ole ühtse otsemaksete kava esimesel kohaldamisaastal kasutanud.

[…]”

16 Määruse 5. peatüki 1. jagu „Piirkondlik rakendamine” näeb liikmesriikidele ette võimaluse rakendada ühtset otsemaksete kava ainult piirkondlikul tasandil.

17 Nimetatud määruse artikli 59 lõiked 1 ja 3, mis on osa nimetatud jaost, sätestavad:

„1. Liikmesriigid võivad piisavalt tõestatud juhtudel ja vastavalt objektiivsetele kriteeriumidele jaotada artikli 58 alusel kehtestatud piirkondliku ülemmäära kogu ulatuses või osa sellest kõikide põllumajandustootjate, sealhulgas nende, kes ei ole

artiklis 33 alusel toetuskõlblikud, vahel ja kelle põllumajandusettevõtted asuvad asjaomases piirkonnas.

[…]

3. Kui piirkondlik ülemmäär jaotatakse osaliselt, saavad põllumajandustootjad toetusõigused, mille ühikuväärtus arvutatakse, jagades artikli 58 alusel kehtestatud piirkondliku ülemmäära vastava osa piirkondlikul tasandil kehtestatud ja artikli 44 lõike 2 tähenduses toetuskõlblike hektarite arvuga.

Kui põllumajandustootja võib samuti saada toetusõigusi, mis arvutatakse piirkondlikust ülemmäärast järelejäänud osa põhjal, suurendatakse iga tema toetusõiguse piirkondlikku ühikuväärtust, välja arvatud maa tootmisest kõrvale jätmise toetusõiguste puhul, võrdlussummale vastava summa võrra, mis on jagatud talle artikli 4 kohaselt kehtestatud toetusõiguste arvuga.

[…]”

18 Määruse nr 1782/2003 artikli 62 kohaselt võivad liikmesriigid otsustada, et artiklitega 95 ja 96 ette nähtud piimatoetusest ja lisamaksest tulenevad summad hõlmatakse täielikult või osaliselt ühtse otsemaksete kavaga alates 2005. aastast.

Siseriiklikud õigusnormid

19 Betriebsprämiendurchführungsgesetz'i (ühtse otsemaksete kava kohaldamise seadus, edaspidi „BetrPrämDurchfG") § 2 lõike 1 kohaselt tehakse alates 1. jaanuarist 2005 piirkondlikul tasandil otsemakseid nimetatud seaduses ja ühtse otsemaksete kava rakendusmääruses sätestatud korra alusel.

20 BetrPrämDurchfG-i artikli 5 lõige 1 sätestab, et määruse nr 1782/2003 artikli 59 lõike 1 koosmõjus lõigete 1 ja 3 kohaselt koosneb võrdlussumma iga põllumajandustootja kohta summast põllumajandustootmiseks ja pindalal põhinevast summast.

21 Summa põllumajandustootmiseks arvutatakse BetrPrämDurchfG-i artikli 5 lõike 2 punktis 1 loetletud eelnevate otsemaksete alusel, millele tuleb lisada piimatoetused ja piimatoetuste lisamaksed. Pindalal põhinev summa arvutatakse jagades piirkondlikust ülemmäärast järelejäänud osa toetuskõlblike hektarite arvuga.

Põhikohtuasi ja eelotsuse küsimus

22 Eelotsusetaotlusest nähtub, et Amkeline Gertha Harms ja Johann Harms (edaspidi „müüjad") müüsid 8. novembri 2005. aasta notariaalse lepinguga ostjale nii põllumajandusmaa koos hoonetega kui ka söödavarud ja piimakvoodid. Lisaks müüjate

omandis oleva 9,6 hektari suuruse põllumajandusmaa üleandmisele nägi müügileping ostjale ette ka võimaluse võtta maaomanike või õigustatud isikutega kokkulepete sõlmimise teel üle umbes 100 hektarit maad, mida müüjad kasutasid maa rendilepingute ja kasutuslepingute alusel.

23 Müügilepingu pooled leppisid kokku, et müüjad annavad ostjale ilma rahalise vastutasuta üle kõik toetusõigused, mis neile nii lepingu esemeks oleva maa kui ka ostja poolt üle võetud rendilepingute ja kasutuslepingute alusel kasutatavate maade tõttu antakse.

24 Müügilepingu § 9 sisaldas eelkõige järgmist klauslit:

„Pärast toetusõiguste lõplikku kindlaksmääramist ja jagamist teatavad müüjad ostjale toetusõiguste väärtuse kahe nädala jooksul sellest teadasaamisest, kuid hiljemalt 15. jaanuariks 2006.

Lepinguosalised kohustuvad […] sõlmima 15. veebruariks 2006 konkreetsete toetusõiguste üleandmise kohta lepingu, milles märgitakse ära ka asjaomased identifitseerimistunnused ja väärtus.

Ühe kuu jooksul pärast ülalmainitud lepingu sõlmimist peavad lepinguosalised üleandmisest teatama pädevale liidumaa asutusele ehk registreerima kõnealuse üleandmise ühtse haldus- ja kontrollisüsteemi keskandmebaasis.

Lepinguosalised lepivad omavahel kokku, et ostjale kuulub 40 viljelusmaa toetusõigust ja 40 rohumaa toetusõigust ning ainult see ettevõttega seotud osa toetusõigusest (*top up*), mis on seotud ettevõtte ülemineku raames rendisuhte alusel ostjale üleläinud piimakvoodiga (ca 622 000 kg).

Ostja on kohustatud pärast iga-aastast väljamaksmist ülejäänud osa pindala ning sissetulekutoetusõigustest (ca 15 viljelusmaa toetusõigust ja ca 15 rohumaa toetusõigust ning piimakompensatsiooni 1 000 000 kg piimakvoodi eest […]) müüjatele üle kandma. […]"

25 Müügileping täideti ning põllumajandusmaa omand kanti ostjale üle. 1. aprillil 2006 anti talle üle 111,79 toetusõigust.

26 Müüjad loovutasid 29. jaanuari 2007. aastal kirjaliku kokkuleppega müügilepingust tulenevad nõuded põhikohtuasja hagejale.

27 Tuginedes nimetatud müügilepingule ja sellest tulenevale 6. jaanuari 2006. aasta kokkuleppele, palus põhikohtuasja hageja kanda ostjal 2006. aasta eest lepinguosaliste omavahelise kokkuleppe alusel müüjatele antud toetusõiguste kohta üle 40 823,05 eurot.

28 Pärast seda, kui Landgericht Aurich jättis selle taotluse rahuldamata, esitas põhikohtuasja hageja Oberlandesgericht Oldenburgile apellatsioonkaebuse.

29 Eelotsusetaotluse esitanud kohus leiab, et talle lahendada antud kohtuvaidluse lahendamine sõltub müügilepingu §-s 9 esineva kokkuleppe kehtivusest, eelkõige seoses määruse nr 1782/2003 artiklis 46 sätestatud toetusõiguste üleandmise piirangute ja otsetoetuste kava eesmärkidega.

30 Neil asjaoludel otsustas Oberlandesgericht Oldenburg menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmise eelotsuse küsimuse:

„Kas [määruse nr 1728/2003] artikli 46 lõiget 2 tuleb tõlgendada nii, et selle sättega on vastuolus ja seetõttu kehtetud sellised kokkulepped, millega nähakse küll formaalselt ette toetusõiguste täielik ja lõplik üleandmine, kuid pooltevahelise kokkuleppe alusel kuuluvad toetusõigused majanduslikult siiski endiselt müüjale ning nende omandaja kui formaalne toetusõiguse omaja on kohustatud asjaomaste põllumajandusmaade kasutamisega käivitama toetuste maksmise ning andma talle makstud sissetulekutoetused täies ulatuses üle müüjale, või mille kohaselt omandajale antakse pindalatoetused üle selliselt, et pärast sissetulekutoetuste maksmise käivitamist ja toetuste väljamaksmist on ta kohustatud kandma vähemalt ühe osa (ettevõttega seotud osa) jooksvalt üle müüjale?"

Eelotsuse küsimus

Vastuvõetavus

31 Põhikohtuasja hageja vaidlustab eelotsusetaotluse vastuvõetavuse, kuna esitatud küsimus ei vasta põhikohtuasja faktilisele raamistikule.

32 Sellega seoses tuleb meenutada, et EÜ artiklis 234 ette nähtud Euroopa Kohtu ja siseriiklike kohtute koostöö raames on ainult siseriiklikul kohtul, kelle lahendada on vaidlus ja kes vastutab langetatava kohtuotsuse eest, pädevus tema menetluses oleva kohtuasja eripära arvestades hinnata Euroopa Kohtule esitatavate küsimuste asjakohasust (vt eelkõige 15. oktoobri 2009. aasta otsus kohtuasjas C-138/08: Hochtief ja Linde-Kca-Dresden, EKL 2009, lk I-9889, punkt 20 ja seal viidatud kohtupraktika).

33 Liidu ja siseriiklike kohtute pädevuste jaotuse raames peab Euroopa Kohus seoses eelotsuse küsimuste faktilise ja õigusliku kontekstiga lähtuma ka eelotsusetaotluse esitanud kohtu sedastustest (13. novembri 2003. aasta otsus kohtuasjas C-153/02: Neri, EKL 2003, lk I-13555, punkt 35).

34 Seega tuleb nentida, et eelotsusetaotlus on vastuvõetav ning seda tuleb uurida Oberlandesgericht Oldenburgi poolt eelotsusetaotluses määratletud faktilises raamistikus.

Põhiküsimus

35 Oma küsimusega tahab eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt teada, kas määruse nr 1782/2003 artikli 46 lõiget 2 tuleb tõlgendada selliselt, et sellega on vastuolus selline kokkulepe, nagu on kõne all põhikohtuasjas, millega antakse toetusõigused lõplikult üle ja mille alusel on omandajal kui toetusõiguste omajal kohustus nimetatud õiguste realiseerimine käivitada ning kanda üleandjale üle kõik või osa maksetest, mis talle sel alusel on tehtud.

36 Sissejuhatuseks tuleb meenutada, et kuigi lepinguid iseloomustab lepinguvabaduse põhimõte, mille kohaselt on lepingupooled eelkõige vabad otsustama, kas astuda lepingulistesse suhetesse või mitte, siis kohaldatavatest liidu õigusnormidest võivad sellise lepinguvabaduse suhtes siiski tuleneda piirangud (vt selle kohta 5. oktoobri 1999. aasta otsus kohtuasjas C-240/97: Hispaania *vs.* komisjon, EKL 1999, lk I-6571, punkt 99).

37 Eelkõige ei võimalda lepinguvabadus toetusõiguste omajal sõlmida kokkuleppeid, mis on vastuolus määruses nr 1782/2003 nimetatud eesmärkidega.

38 Seoses sellega tuleb meenutada, et määruse nr 1782/2003 artikli 1 teise taande kohaselt on ühtne otsemaksete kava põllumajandustootjate sissetulekutoetus. Nagu on sätestatud selle määruse põhjenduses 21, on eesmärk - kindlustada põllumajandusega tegeleva rahvastikuosa rahuldav elatustase - lähedalt seotud maapiirkondade säilitamisega. Just seetõttu näeb nimetatud määruse põhjendus 24 ette, et ühtse otsetoetuse saamise tingimuseks tuleks kehtestada, et peetaks kinni keskkonna, toidu ohutuse ning loomade tervishoiu ja heaoluga seotud tingimustest ja et põllumajandusettevõttes valitseksid head põllumajandus- ja keskkonnatingimused. Seadusandja on lisaks allutanud toetuse maksmise tingimusele, et põllumajandustootjal on arv toetuskõlblikke hektareid, mis vastab toetusõiguste arvule (vt selle kohta 21. jaanuari 2010. aasta otsus kohtuasjas C-470/08: van Dijk, EKL 2010, lk I-603, punkt 33).

39 Sellest tuleneb, et põllumajandustootja ei saa määrusega nr 1782/2003 kehtestatud abikavast toetust saada, kui ta ei täida enam selles määruses sätestatud tingimusi. Vastasel juhul annab see talle eelise, mis ei ole kooskõlas ühtse otsemaksete kava eesmärkidega.

40 Mis puutub määruses nr 1782/2003 sätestatud eeskirjadesse seoses põhikohtuasjas kõne all olevate toetusõiguste üleandmisega, siis sätestab nimetatud määruse artikli 46 lõige 2 eelkõige, et toetusõigusi võib üle anda kas lõpliku üleandmisega, rendiga või samalaadse tehinguga.

41 Lõpliku üleandmise korral loobub seni toetusõigusi saanud põllumajandustootja müügiga teisele põllumajandustootjale lõplikult oma nõuetest ning viimane teostab seejärel neid õigusi enda huvides (vt selle kohta eespool viidatud kohtuotsus van Dijk, punkt 35).

42 Käesoleval juhul nähtub eelotsusetaotlusest, et müüjad loovutasid ostjale kõik neile antud toetusõigused. Müügileping sätestas muu hulgas, et lepingupooled pidid toetusõiguste lõplikust üleandmisest teavitama toetusõiguste identifitseerimise ja registreerimise süsteemi keskandmebaasi.

43 Ometi leppisid müügilepingu pooled omavahelistes suhetes kokku, et ostja saab vastavalt nimetatud lepingu §-s 9 sätestatud klauslile kindlaksmääratud arvu toetusõigusi ning kohustub müüjatele üle kandma summad, mis järelejäänud toetusõiguste alusel peale nende realiseerimise käivitamist igal aastal makstakse.

44 Nimetatud klausli sõnastusest – mis sätestab sõnaselgelt, et ostjale ei kuulu mitte õigus talle üle antud kõigi toetusõiguste osas, vaid ainult ühe osa suhtes – näib tulenevat, et lepingupoolte tahe oli anda nende omavahelistes suhetes müüjatele tagasi üks osa üleantud toetusõigustest, rikkudes sellega määruse nr 1782/2003 eesmärke. Vastupidi tõlgendatuna tuleneb sellest klauslist paratamatult, et järelejäänud toetusõigused lähevad müüjatele tagasi. Sellist hinnangut kinnitab ka asjaolu, et nagu nähtub Euroopa Kohtule esitatud tõenditest, ei näinud lepingupooled omandaja kohustuse suhtes kanda üleandjale üle osa toetusi, mis talle nimetatud toetusõiguste alusel maksti, ette ühtegi ajalist piirangut.

45 Sellist klauslit, mille kohaselt saab toetusõiguste omandaja lepingupoolte omavahelistes suhetes ainult osa toetusõigustest, mis talle formaalselt on üle antud, ei saa pidada määruse nr 1782/2003 selliste eesmärkidega, nagu on sätestatud käesoleva kohtuotsuse punktis 38, kooskõlas olevaks olukorras, kus selle klausli eesmärk on võimaldada üleandjal jätkuvalt selle määrusega kehtestatud otsemaksete kavast toetust saada, ilma et ta ise oleks kohustatud täitma nimetatud määruse II jaotise 1. peatükis osutatud kohustusi ning selle sama määruse artiklis 33 ette nähtud toetuse saamise abikõlblikkuse tingimusi.

46 Siiski väidab põhikohtuasja hageja kohtuistungil, et müügilepingu sõlmimise hetkel ei olnud Saksamaa Liitvabariigile ega Alam-Saksile veel toetusõigusi antud. Nii ei ole nimetatud ebaõnnestunud sõnastusega klausli eesmärk ühte osa omandajale üle antud toetusõigustest tagasi loovutada, vaid määratleda selle toetusõiguste osa väärtuse kaudu kokkuleppeline hind kõigi toetusõiguste loovutamise eest.

47 Seoses sellega tuleb märkida, et määruses nr 1782/2003 vastupidise sätte puudumisel on lepingupooltel põhimõtteliselt õigus määratleda summa, mis toetusõiguste üleandmise eest vastutasuna makstakse.

48 Neil tingimustel on otsustav küsimus, kas vaidlusalune klausel tuleneb lepingupoolte tahtest anda nende omavahelistes suhetes üleandjale tagasi osa toetusõigustest, mis formaalselt on omandajale juba üle antud, rikkudes sellega määruse nr 1782/2003 sätteid, või tahtest määratleda selle toetusõiguste osa väärtuse kaudu kokkuleppeline hind kõigi toetusõiguste loovutamise eest.

49 Eelotsusetaotluse esitanud kohtu ülesanne on kindlaks määrata asjaolude põhjal, mida ainult tema saab hinnata, milline oli lepingupoolte tõeline tahe.

50 Eespool esitatud kaalutlustest tuleneb, et määrust nr 1782/2003 tuleb tõlgendada nii, et sellega ei ole vastuolus selline kokkuleppe, nagu on kõne all põhikohtuasjas, millega antakse toetusõigused lõplikult üle ja mille alusel on omandajal kui toetusõiguste omajal kohustus nimetatud õiguste realiseerimine käivitada ning kanda ilma ajalise

piiranguta üleandjale üle kõik või osa toetustest, mis talle sel alusel on makstud, tingimusel et selle kokkuleppe eesmärk ei ole anda üleandjale tagasi osa toetusõigustest, mille ta formaalselt on loovutanud, vaid määratleda selle toetusõiguste osa väärtuse kaudu kokkuleppeline hind kõigi toetusõiguste loovutamise eest.

Kohtukulud

51 Kuna põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus pooleli oleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse siseriiklik kohus. Euroopa Kohtule märkuste esitamisega seotud kulusid, välja arvatud poolte kohtukulud, ei hüvitata.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (esimene koda) otsustab:

Nõukogu 29. septembri 2003. aasta määrust (EÜ) nr 1782/2003, millega kehtestatakse ühise põllumajanduspoliitika raames kohaldatavate otsetoetuskavade ühiseeskirjad ja teatavad toetuskavad põllumajandustootjate jaoks ning muudetakse määruseid (EMÜ) nr 2019/93, (EÜ) nr 1452/2001, (EÜ) nr 1453/2001, (EÜ) nr 1454/2001, (EÜ) nr 1868/94, (EÜ) nr 1251/1999, (EÜ) nr 1254/1999, (EÜ) nr 1673/2000, (EMÜ) nr 2358/71 ja (EÜ) nr 2529/2001, tuleb tõlgendada selliselt, et sellega ei ole vastuolus selline kokkuleppe, nagu on kõne all põhikohtuasjas, millega antakse toetusõigused lõplikult üle ja mille alusel on omandajal kui toetusõiguste omajal kohustus nimetatud õiguste realiseerimine käivitada ning kanda ilma ajalise piiranguta üleandjale üle kõik või osa toetustest, mis talle sel alusel on makstud, tingimusel et selle kokkuleppe eesmärk ei ole anda

üleandjale tagasi osa toetusõigustest, mille ta formaalselt on loovutanud, vaid määratleda selle toetusõiguste osa väärtuse kaudu kokkuleppeline hind kõigi toetusõiguste loovutamise eest.

Allkirjad